

faring, om der er foregaaet nogen Stigning i disse Ejendommens Værdi eller ikke. Og det er min bestemte Erfaring, at der er foregaaet en Stigning. Jeg skal da ogsaa minde om, at den højtærede Landbrugsminister mener at kunne skønne, at der i de faa Aar, Statshusmandsloven har virket, er foregaaet en Stigning for Ejendommene af den Størrelse, der ved Statshusmandsloven er Tale om, og det har foranlediget ham til at foreslaa Maksimumsværdien sat op fra 4,000 Kr. til 5,000 Kr. — Nej, disse mindre Ejendomme have ikke lidt under Konjunkturerne saadan som de store Ejendomme. De havde derfor utvivlsomt holdt sig i Pris, selv om de ikke vare blevne forbedrede. Men da der nu utvivlsomt for manges Vedkommende er sket Forbedringer paa Bygninger og Jord, er det efter min Anskuelse sikkert nok, at der er foregaaet en Stigning af Værdien.

Det ærede Medlem bemærkede, at det var Mening med Husmandskreditforeningsloven fra først af at komme de Ejendomsbesiddere til Hjælp, som ikke kunde faa Laan i de bestaaende Kreditforeninger. Ja, denne Anskuelse blev ogsaa fremsat ved 1ste Behandling af det ærede 11te kongevalgte Medlem (Estrup), men den er ikke rigtig. Dette var ganske vist et Hovedmotiv til, at man tog Tanken om en Husmandskreditforening op, at der var en Del helt smaa Ejendomme, som ikke kunde faa Kreditforeningslaan, men man begrænsede ikke fra først af Husmandskreditforeningen til kun at omfatte disse Ejendomme. For Jyllands Vedkommende var Forholdet før 1880 saadan, at man i den vest- og sønderjydske Kreditforening kunde faa Laan, naar Ejendommen takseredes til 1,000 Kr., i den nørrejydske Landkreditforening, naar Ejendommen takseredes til 2,000 Kr., og i Østifternes Kreditforening, der laaner ud overalt paa Øerne, naar Ejendommen takseredes til 1,000 Kr. Men desuagtet gik man i 1880 op til en Taksationsværdi af 4,000 Kr., altsaa man gik væsentlig ud over den Kreds af Ejendomsbesiddere, som ikke kunde laane i de bestaaende Kreditforeninger, og to Aar efter fastsatte man Grænsen til 6,000 Kr. Og naar man den Gang gjorde det, var det sikkert, fordi man erkendte, at det var heldigt for Husmandskreditforeningerne, om de fik en lidt bredere Basis at hvile paa. Ellers vilde de ikke blive slet saa solide. Det kunde være mindre heldigt for Statsgarantien. Men utvivlsomt vilde ogsaa Administratio-

nen forholdsvis blive alt for urimelig dyr, naar det kun skulde have været de helt smaa Ejendomme, der kunde faa Laan i Husmandskreditforeningerne. Det forekommer mig derfor, vi ere i god Konsekvens med Tankegangen fra den Tid, naar vi nu foreslaa Maksimalsummen sat op fra 6,000 til 8,000 Kr. Det er min Tro, at det vil vise sig for mangfoldige Ejendommens Vedkommende, at vi derved ville sætte Grænsen med Hensyn til Størrelsen af Ejendommene netop der, hvor man satte den i 1882. Man skal jo have hele Tusinder, 7,000 Kr. er ikke nok, og saa kan man jo ikke sætte Grænsen andre Steder end ved 8,000 Kr.

Den ærede Taler udtalte endvidere sin Frygt for, at vi ved denne Lov skulde komme til at skade de andre Kreditforeninger og derved skade de større Landmænds Interesser. Ja, hvis vi skulde komme til at gøre det, vilde jeg meget beklage det, men det er min Tro, at vi saa langt fra ville komme til at skade de andre Kreditforeninger eller de større Landmænds Interesser, at vi snarere gøre et Skridt i Retning af ogsaa at varetage deres Interesser. Det ærede Medlem talte, som om der ligefrem kunde blive Tab for Ejerne af Ejendomme paa over 8,000 Kr.s Værdi ved det, man her foreslaar. Det kan jo ikke være det ærede Medlems Mening. Tab kan det i alt Fald ikke bringe for de andre; deres Forhold blive uberørte af det Forslag, her foreligger. Men det er jo, som jeg ogsaa udtalte ved 1ste Behandling, saaledes, at det slet ikke er sikkert, at det er fordelagtigt for Ejere af Ejendomme paa 6,000—8,000 Kr.s Værdi at gaa ind i Husmandskreditforeningerne. Ja, i mange Tilfælde vil det slet ikke blive det. Det ærede Medlem nævnte, at der nu er en Kursforskel paa ca. 4—5 pCt. — ja, ca. 4 pCt. er det jo — paa 4 pCt.s Obligationer. Det er der nu i dette Øjeblik, men hvis det ærede Medlem vil slaa op i Statistisk Aarvog for 1903 og se, hvorledes Kursen har stillet sig i 1902 og i de første 8 Maanedes af 1903, vil han se, at Kursforskellen gennemgaaende ikke er saa stor, den har i dette Tidsrum vel snarere været omkring 3 pCt. — Men ogsaa 3 pCt. kunne være værd at tage med, hvis det var Gevinst alt sammen, men det er langt fra. Hvis man vil se i sidste Aarsberetning dels for Nørrejydske Landkreditforening og dels for Jydske Husmandskreditforening, vil man se, at Administrationsomkostningerne for den førstnævnte Forening for sidste Regnskabs-